

Piet WILLEMS

Bezieler van Vluchtelingen Onthaalgroep Sint-Niklaas

Een kleine kwarteeuw geleden trok hij als chirurg met Artsen Zonder Grenzen naar Srebrenica in Bosnië. Het was een missie van slechts drie weken, maar Piet WILLEMS (76) volgt nog steeds de weg die hij toen insloeg, met het evangelie als inspiratie. „En het inzicht dat het er niet toe doet wat mensen geloven, zolang ze maar juist handelen.”

‘Als je niet utopisch denkt, blijf je zitten’

Jozefien VAN HUFFEL

Hij gebruikt Facebook actief, maar wat Piet WILLEMS eet of waar hij wandelt, kom je er nooit te weten. Wel leer je er alles over de internationale vluchtelingenproblematiek en over het wel en wee bij VLOS, dat zich in Sint-Niklaas over vluchtelingen ontfermt. „Ik ben een monomaan, nog slechts bezig met één ding”, zegt hij. „Met mij aan tafel zitten, is zelden gezellig.” Maar als niemand herhaalt wat we niet willen horen, is dat dan gezellig?

– Waar komt uw gevoeligheid voor het lot van vluchtelingen vandaan?

In 1993 trok ik met Artsen Zonder Grenzen naar Srebrenica. Ik was er bij momenten doodsbang, want er waren schoten en we schuilden achter zandzakken, maar ik ben nog altijd blij dat ik die stap toen deed. Ik ontmoette mensen die voortdurend in angst leefden en niet voor- of achteruit konden. Niet veel later kwamen vluchtelingen uit Joegoslavië hierheen.

Bij die eerste missie was ik al 52, dus uiteraard ging er een hele opvoeding aan vooraf. Mijn thuis was een katholiek nest met acht kinderen, mijn moeder was tien jaar lang nationaal voorzitter van de Katholieke Arbeidersvrouwen. Aan de universiteit ontdekte ik de bevrijdingstheologie. Ik bestudeerde ze grondig, maar je kunt ze eigenlijk samenvatten in één zin: orthopraxie, het juiste doen, is belangrijker dan orthodoxie, de juiste leer. In mijn geval duurde het een tijd alvorens ik dat omzette in daden. In 1993 echter had ik echt genoeg gepraat. Ik moest het ook maar eens gaan doen.

„Europa beschermt vooral de eigen levensstandaard, ten koste van anderen”

– U blijft echter ook lezen en studeren.

Ik moet per se weten. Nu verslind ik bijvoorbeeld boeken over Islamitische Staat, want ik wil precies begrijpen waar die vandaan komt. Een tijdlang was ik ook erg geïnteresseerd in de Tweede Wereldoorlog. Het was me niet te doen om de veldslagen, maar om de mechanismen die maakten dat zoiets als het nazisme in West-Europa

Piet Willems: „Het juiste doen, is belangrijker dan de juiste leer volgen.” © Frank Bahn Müller

kon ontstaan. Uit de geschiedenis leer je hoe de mens functioneert en dus hoe je moet denken over wat vandaag gebeurt en, vooral, wat je moet doen.

Wat de vluchtelingenproblematiek betreft, is er zo maar een conclusie. We moeten maken dat mensen het in de herkomstlanden veel beter krijgen, we moeten hen die hiernaartoe komen ruimhartig ontvangen en we moeten extreem kwetsbare mensen weghalen uit vluchtelingenkampen en een nieuw leven bieden. Europa doet nu echter het omgekeerde. Het zet niet in op het beveiligen van mensen in nood, maar op het beschermen van de eigen hoge levensstandaard, ook als dat ten koste is van anderen. Het alternatief heeft een hoge kostprijs die we blijkbaar niet willen betalen. Het is dus een utopie, maar wie niet utopisch denkt, blijft zitten.

– Hoe vertaal je dat in de praktijk?

Als vrijwilliger moet je twee zaken aanvaarden. Het eerste is dat je tegen de stroom op zal moeten roeien, het tweede dat je soms bedrogen zal worden. De be-

reidheid daartoe neemt echter af: de Britten stemden voor de Brexit, in Duitsland won het rechtse AfD pas nog een deelstaatverkiezing. Voor mij blijft het echter duidelijk. Ik wil voor anderen doen wat ik zelf zou willen dat zij doen, dus moet ik vluchtelingen onderdak bieden. Nu ja, de mens is niet onvolmaakt, maar wij, België en West-Europa, moeten dat proberen.

– Komt er na al die jaren geen sleet op uw verontwaardiging en hoop?

Ik word veeleer radicaler. Soms krijg ik vreemde blikken als ik het heb over geloof. Ik, met mijn wetenschappelijke achtergrond? Wel, stel dat je een vrouw bent in Rwanda in 1994. Dat je je echtgenoot vermoord en je dochters verkracht ziet worden, kapot achterblijft en sterft. Dat is een leven. Of stel dat je werkt in België, reist, kleinkinderen geboren ziet worden en sterft. Dat is een ander leven. Het verschil is zo groot, dat ik me daar niet kan bij neerleggen. Er moet een uiteindelijke gerechtigheid komen. Dat noem ik God en ik geloof dus ook in een leven na de dood, al moet je me niet vragen hoe beide

eruitzien. Het traditionele geloof raakte ik kwijt, maar sindsdien was ik nooit zo gelovig als nu.

Al wie streeft naar die gerechtigheid, naar dat geluk voor iedereen, is juist bezig, wat ze ook geloven. Ik heb niets tegen mensen die, anders dan ik, streng de leer van de Kerk volgen of bijgelovig zijn, zolang ze maar datzelfde mantra aanhouden, van doen voor de ander wat je wilt dat hij voor jou doet.

– Hoe lang blijft u nog vrijwilliger?

Mensen vragen me soms of het geen tijd wordt om te beginnen genieten. Intussen is het echter een gewetenskwesatie. Ik moet me voor VLOS blijven inzetten, tot ik het niet meer kan. Als we onze drie kinderen en negen kleinkinderen over de vloer krijgen, maakt dat me uiteraard gelukkig. Genieten van het materialistische leven, want daar gaat het dan meestal eigenlijk over, zegt me echter weinig. Zonder VLOS val ik wellicht in een zwart gat.